

Asia: VN/17928/2024

Hallituksen esitysluonnos perusopetuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä lausuttavaa esityksen 29 pykälään koskien puhelimia ja muita mobiililaitteita?

Näemme, että esitetyt muutokset tukevat nykyisiä käytäntöjä, sillä opetuksen järjestäjällä on jo mahdollisuus järjestyssäännöillä kieltää mobiililaitteiden käyttö oppitunneilla. Kannatamme tarkennusta, jonka mukaan laitteita voi käyttää oppimistarkoitukseen tai henkilökohtaisen terveydenhoidon tarpeisiin opettajan tai rehtorin luvalla. Tämä selkeyttää käytäntöjä koulun arjessa ja antaa oppilaille selvät toimintaohjeet.

Lakiesityksessä todetaan, että opetuksen järjestäjän tulee ohjata mobiililaitteiden käyttöä ja säilytystä oppituntien ulkopuolella järjestyssäännöillä tai muilla määräyksillä. Keskeiseksi kysymykseksi nousee kuitenkin, voiko oppilasta velvoittaa säilyttämään mobiililaitteensa esimerkiksi luokan "kännykkäparkissa" tai muussa ennalta määrättyssä paikassa työpäivän aikana.

Katsomme, että laki kaipaa tarkennusta, joka määrittelisi selkeästi opetuksen järjestäjän oikeuden velvoittaa oppilaita noudattamaan tällaisia säilytysohjeita. Tämä vahvistaisi koulujen mahdollisuuksia ylläpitää oppimisrauhaa ja ehkäistä mahdollisia ristiriitoja laitteiden käytön tai säilytyksen suhteen. Ilman tällaista tarkennusta voi syntyä epäselvyyttä siitä, onko järjestyssääntöön kirjattuja säilytysohjeita mahdollista velvoittaa noudattamaan.

Esimerkiksi seuraava muotoilu voisi täsmentää asiaa:

"Opetuksen järjestäjä voi järjestyssäännöillä velvoittaa oppilaat säilyttämään mobiililaitteensa oppituntien aikana ennalta määritellyssä säilytyspaikassa."

Tällainen lisäys selkeyttäisi koulujen käytäntöjä ja tukisi johdonmukaisuuden sekä oppimisrauhan edistämistä.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 36 d pykälään koskien puhelimia ja muita mobiililaitteita?

Nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa opetusta tai oppimista häiritsevän esineen tai aineen pois ottamisen oppilaalta. Jos mobiililaitteen käyttö on oppitunnilla kielletty (29 §), herää kuitenkin

kysymys, voiko rehtori tai opettaja ottaa haltuunsa oppilaalta mobiililaitteen, joka on kiellettyjen esineiden määritelmän mukainen, mutta jota käytetään ilman lupaa.

Katsomme, että lakiesityksen 36 d §:ään tulisi lisätä tarkennus siitä, että mobiililaitte voidaan ottaa haltuun, jos sitä käytetään vastoin 29 § mukaista kieltoa. Tämä selkeyttäisi koulujen toimintatapoja ja lisäksi tämä varmistaisi, että koulun henkilökunnalla on selkeät toimivaltuudet tilanteissa, joissa oppilas ei noudata puhelimen käyttöä koskevaa kieltoa.

Esitämme, että 36 d §:ään lisätään seuraava tarkennus: "Rehtorilla tai opettajalla on oikeus ottaa haltuunsa oppilaalta mobiililaitte, jos sitä käytetään ilman 29 § mukaisesti annettua lupaa tai muutoin vastoin järjestyssääntöjä."

Tämä lisäys selkeyttäisi rehtorin ja opettajan oikeuksia ja tukisi lain tarkoitusta ylläpitää oppimisrauhaa ja turvallista opiskelu ympäristöä. Samalla olisi tärkeää, että haltuunoton käytännöt ovat oppilaiden ja huoltajien tiedossa, jotta koulujen toimet pysyvät läpinäkyvinä ja oikeasuhteisina.

Onko teillä muita huomioita puhelimia ja muita mobiililaitteita koskeviin ehdotuksiin?

-

Onko teillä lausuttavaa esityksen 41 a-d ja 42 d pykäläin koskien aluehallintovirastojen laillisuusvalvontaa?

Pidämme tärkeänä, että opetuksen järjestämistä valvotaan tehokkaasti ja oppilaiden oikeuksia suojellaan järjestelmällisesti. Esitetyt pykälät 41 a-d ja 42 d tarjoavat selkeät ja perustellut puitteet aluehallintovirastojen laillisuusvalvonnalle. Valvonnan mahdollisuus sekä kanteluiden että oma-aloitteisen tarkastelun kautta tukee oikeusvarmuutta ja varmistaa, että opetuksen järjestäjät toimivat lain ja hyvän hallintotavan mukaisesti.

Esitys 42 d § valituskielloista on perusteltu, sillä se mahdollistaa hallinnollisten asioiden ripeän käsittelyn ja oikeusvarmuuden säilyttämisen. On kuitenkin tärkeää varmistaa, että valitusmahdollisuuksien rajoitukset eivät vaaranna oppilaiden tai heidän huoltajiensa oikeuksia erityisen riitaisissa tai epäselvissä tapauksissa.

Kannatamme esitystä aluehallintovirastojen laillisuusvalvonnan kehittämisestä esitetystä muodosta. Valvonnan kohdentaminen oppilaiden oikeuksien turvaamiseen ja opetuksen järjestämisen asianmukaisuuteen on keskeistä koulutuksen laadun ja yhdenvertaisuuden varmistamiseksi. Samalla on tärkeää, että valvonnan laajuus ja käytännön toteutus pidetään tasapainossa opetuksen järjestäjien resurssien kanssa.

Onko teillä muita huomioita aluehallintovirastojen laillisuusvalvontaa koskeviin ehdotuksiin?

-

Onko teillä lausuttavaa esityksen 2 pykälään koskien liikunnallisen elämäntavan lisäämistä esi- ja perusopetuksen tavoitteisiin?

Pidämme erittäin kannatettavana, että liikunnallisen elämäntavan edistäminen on nostettu selkeästi esi- ja perusopetuksen tavoitteisiin. Tämä linjaus tukee oppilaiden fyysistä, henkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä pitkäjänteistä terveyden edistämistä yhteiskunnassa.

Lakiesityksen muotoilu on kattava, mutta herättää kysymyksen siitä, miten koulujen tulee käytännössä toimia täyttääkseen liikunnallisen elämäntavan edistämisen vaatimuksen. On tärkeää, että lakitekstiä tulkitaan niin, että kouluilla on riittävä joustavuus toteuttaa tätä tavoitetta paikalliset resurssit ja oppilasryhmien tarpeet huomioiden.

Onko teillä muita huomioita liikunnallista elämäntapaa koskevaan ehdotukseen?

-

Onko teillä lausuttavaa perusopetuslain säädöshuoltoa koskeviin ehdotuksiin?

-

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[Turun yliopisto_ Lausunto_Hallituksen esitysluonnos perusopetuslain muuttamisesta.pdf](#)

[Turun yliopisto_ Lausunto_Hallituksen esitysluonnos perusopetuslain muuttamisesta.pdf](#)

Saari Terhikki
Turun yliopisto - Turun ja Rauman normaalikoulut